

Možnosti průzkumných prostředků divize pro palbu RVD

Podplukovník doc. František Cvrček, CSc.

Vliv průzkumných prostředků divize na průzkumovou použitelnost cílů

Budu se zabývat jen počtem průzkumných prostředků, vyhovujících pro RVD. Co do druhu jde o devět průzkumných prostředků, co do počtu pak o tyto údaje:

a) Dělostřelecký průzkum		b) Vševojskový průzkum	
druh prostředku	počet	druh prostředku	počet
SNAR	2	Vrtulník	část z 5
ARSON	1	hl. pz. sk.-para	3
četa zvuk. průzkumu	1	pz. sk. divizní	3
fotogr. dr.	1	pz. sk. pluků	6
pozorovatelný	25	pz. sk. praporů	-12
děl. pz. hlídky	2-3		

Šířková, hloubková a plošná kapacita jednotlivých prostředků:

a) dělostřelecký průzkum

SNAR obsáhne z 1 stanoviště při střední vzdálenosti od předního okraje 2 km a vzhledem ke středním podmínkám výhledu v našem členitém terénu prostor asi 1300X2000 m, což je zhruba plocha rotního ohniska odporu. Při třech stanovištích obsáhne tedy SNAR šířku 1,1 praporu prvního sledu, ve kterém zjistí pohyblivé cíle. Dva SNARY pak obsáhnou šířku dvou praporů.

ARSON obsáhne z 1 stanoviště prostor kruhové výseče, jejíž plocha představuje plochu obranného rajónu jednoho praporu. Zde může zjistit střílejší minomety.

Četa zvukoměrného průzkumu obsáhne šířku 6 km, přičemž hloubková schopnost postačuje k postižení všech dosavadních ráží nepřátelského dělostřelectva a minometů. Tato šířka představuje necelou šířku obranného úseku brigády.

Pozorovatelný obsáhnou každá do 1 km, což pro 25 pozorovatelů představuje šířku celého uskupení rot prvního sledu, protože mezery mezi rotami vylučujeme.

Dělostřelecká průzkumná hlídka (bude-li vyslána) obsáhne plochu kolem 20 km², což k průzkumu oddílu Honest John představuje z celkové plochy

možného výskytu $30 \times 6 \text{ km} = 180 \text{ km}^2$, tj. 11 %, z plochy možného výskytu dělostřelectva $30 \times 8 \text{ km} = 240 \text{ km}^2$, tj. asi 8 % nebo z plochy možného výskytu druhých sledů brigád $30 \times 4 \text{ km} = 120 \text{ km}^2$, tj. asi 17 %. V průměru tedy z těchto tří typických cílů kolem 12 % plochy možného výskytu. Při třech hlídkách pak 35 %.

Fotografické družstvo obsáhne manévrem totéž co pozemní pozorovatelny, tj. všechny roty prvního sledu.

Organické dělostřelecké průzkumné prostředky divize obsáhnou tedy:

- všechny obranné úseky rot prvního sledu bez minometů,
- minomety jednoho praporu (ARSOM),
- asi 75 % plochy možného výskytu jednoho brigádního dělostřeleckého oddílu,
- minomety dvou praporů prvního sledu (čpzz),
- asi jednu baterii divizního dělostřelectva v možném prostoru brigádního dělostřeleckého oddílu (čpzz),
- při vyslání 3 děl. průzkumných hlídek asi třetinu plochy možného výskytu dělostřelectva nebo raket nebo druhých sledů brigád;

b) vševojskový průzkum

Vrtulníky obsáhnou hloubku všech prvosledových praporů vyjma objekty ve skrytu (především minometů). Mohou zjistit i druhsledové prapory, pokud nebudou rozmístěny ve skrytu v soustředění. Konečně postihnou část baterií 155 mm za výhodných pozorovacích podmínek.

Průzkumné skupiny mohou zjistit všechny objekty v sestavě mechanizované divize; většina těchto skupin, a to právě těch nejkvalifikovanějších, se pohybuje v takové hloubce, kam dělostřelectvo nemůže palebně působit. Z uvažovaného počtu použitých průzkumných skupin a skupin hloubkového průzkumu (24) můžeme počítat jen asi s polovinou, kterou tvoří především síly prvosledových praporů a části sil pluků popřípadě divize. Z možných 10–12 jen některé budou s to dodat, vzhledem k charakteru své činnosti a míst svého působení, potřebné podklady dělostřelectvu. Úkoly jsou jim stanoveny především vzhledem k potřebám vševojskovým a jen v případě, že se jejich možnosti budou krýt s potřebami dělostřelectva, je možno s nimi počítat pro dělostřelectvo. Konečně předání zpráv by bylo problémem zvláště z hlediska času a efektivní palebné postižitelnosti. Tento moment nutno vždy vidět a nezevšeobecňovat tedy formální možnosti se skutečnými.

Všechny průzkumné prostředky divize obsáhnou celkem:

1. Celou hloubku prvosledových praporů (bez minometů) — vrtulníky
2. Rajóny obrany druhsledových praporů — vrtulníky.
3. Minomety tří praporů prvního sledu (střílející) — děl. tech. průzkum.
4. 20 % dělostřeleckých baterií (střílejících) — zvukoměrný průzkum a průzkumné skupiny.
5. 20–30 % buď dělostřelectva nebo raket nebo soustředěných záloh a druhých sledů — průzkumné skupiny a hloubkový průzkum.

Všechny tyto údaje byly získány za předpokladu, že:

- fronta je stabilní (jde o přípravu útoku),
- je dostatek času k průzkumu,

- povětrnostní podmínky jsou přijatelné,
- dělostřelectvo a minomety nepřítel již používá.

Poněvadž vycházím z optimálních předpokladů, nebudou uvedené možnosti ve většině případů splnitelné. K vyčerpávajícímu ohodnocení průzkumných možností patří ještě vyčíslení oněch faktorů, které tvoří souhrn otázek řízení palby dělostřelectva, poněvadž bez nich jsou uvedená čísla a úvahy bezcenné.

Vliv požadavků řízení palby na průzkumnou činnost

Aby dělostřelectvo mohlo být efektivní bojovou (palebnou) silou, je nutné při každém jeho použití řešit otázky řízení palby. V širším smyslu to znamená zkoumat organizaci a řízení průzkumu, určení charakteru cíle a jeho souřadnic, plánování palby, opravování palby a kontrolu výsledků střelby, určení prvků pro účinnou střelbu a manévr prostředky.

Veškerá tato činnost musí být nepřetržitá a musí zabezpečit včasné splnění palebných úkolů s vysokou účinností a nejmenší spotřebou střeliva. Tyto čtyři faktory: nepřetržitost, včasnost, vysoká účinnost a nejmenší spotřeba střeliva však nejsou jen abstraktní požadavky, se kterými je možno souhlasit jen teoreticky. Každý z nich má na souhrn otázek průzkumu konkrétní vliv, který se nutně projevuje v otázkách velení těmito prostředky a jejich místu v sestavě dělostřelectva.

Posoudím proto nyní, co to znamená z hlediska organizace průzkumu nepřetržitá a včasná činnost.

Nepřetržitá a včasná činnost z hlediska průzkumu pomocí pozorovatelů znamená, že jakmile je pozorovatelná zřízena, slouží k získání podkladů ještě před rozvinutím palebných prostředků dělostřelectva. Přemísťuje-li se pozorovatelná, musí být snahou velitelů organizovat pozorovatelnou jinou nebo pozorovat i za přemístění (viz dělostřelecké pohyblivé pozorovatelné).

Z hlediska použití čtyř zvukoměrného průzkumu znamená nepřetržitá činnost a včasné zahájení průzkumu, že četa se rozvíjí před dosažením palebné pohotovosti a průzkum vede nepřetržitě, jakmile se návštěvnímu ozve zvukový zdroj. Vysoká tempa útoku a nutnost častějšího přemístění vyžadují mít dvě čety, které se překračují, přičemž využíváme průzkumu na maximální hloubkový dosah. Tatáž hlediska platí pro SNAR a ARSOM, které se přibližují přímo k sestavám palebných jednotek dělostřelectva.

Při použití průzkumné dělostřelecké hlídky počítáme s jejím postupem nebo činností na směru a v hloubce palebného dosahu příslušné ráže dělostřelectva.

Všechna uvedená opatření jsou možná jen tehdy, kdy jeden velitel, to znamená ten, který velí jak palebným, tak průzkumným prostředkům, jejich vzájemnou činnost organizuje a řídí. Hledisko nepřetržitosti a včasnosti nelze již jen z tohoto důvodu aplikovat na ty vševojskové průzkumné prostředky, které sice mají možnost průzkumového postihu, ale které především a v některých případech výlučně úkoluje a řídí vševojskový zpravodajský orgán.

Rozebereme-li stejná hlediska (nepřetržitost a včasnost) vzhledem k dalšímu požadavku řízení palby, tj. opravování a kontrola výsledků střelby, dojdeme k ještě přesvědčivějším dělicím čarům mezi dělostřeleckými a vševojskovými průzkumnými prostředky.

Nejdříve musíme ale stanovit, které z průzkumných prostředků jsou vůbec s to opravovat a řídit dělostřeleckou palbu.

Operační umění a taktika

Druh prostředku	Pz. skup.	Hl. pz.	Vrtul.	Pozor.	SNAR	ARSOM	Zvuko	Foto
možnost opravování možnost kontroly	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne

Nepřetržitost a včasnost opravování a kontroly palby zaručují za všech okolností jen dělostřelecké pozorovatelné a průzkumné skupiny. Ostatní průzkumné prostředky plní tyto požadavky jen omezeně. Např. radiolokátory a zvukoměrný průzkum působí jen ze stanovišť a základen; při přemísťování jsou z činnosti vyřazeny. Omezení, kterému jsou vystaveny vševojskové průzkumné skupiny a hloubkový průzkum, je dáno předpokladem, že jejich příslušníci jsou k tomuto úkolu vycvičeni, že neplní právě jiný úkol, že mají organizováno spojení podle dělostřeleckých potřeb a konečně, že na jejich činnost má vliv dělostřelecký velitel. Vrtulník má pak kromě těchto faktorů ještě jeden omezující a tím je noc a povětrnostní podmínky. Omezující činitelé tedy stoupají od dělostřeleckých průzkumných prostředků směrem ke vševojskovým, přičemž u vrtulníků a průzkumných skupin jich je již tolik, že požadavek nepřetržitosti a včasnosti nelze vůbec zaručit.

Velmi důležitý je i poslední požadavek řízení palby, a to je způsob určení prvků pro účinnou střelbu. Tato skutečnost je závažná z několika hledisek. Předně proto, že na přesnosti určení prvků pro účinnou střelbu závisí možnost zahájit střelbu bez zastřelení, což v některých případech kvalifikuje vůbec možnost střelby. Některé cíle — patří k nim ty nejdůležitější — totiž není možné zastřít, např. Honest John, HAWK atd. V jiných případech pak přesnost udání cíle, kdy je i zastřelení možné, určuje spotřebu střeliva, s tím spojenou možnost toto střelivo vůbec mít, možnost tuto vysokou spotřebu v časově účelné době vystřelit a jiné střelecké záležitosti, které v souhrnu nebo i každá sama o sobě mohou střelbě zabránit.

Např. k zahájení účinné střelby bez zastřelení, což je vrcholně důležitý moment v činnosti dělostřelectva, je nutné udat cíl v průměru s 50m chybou. Tomuto požadavku vyhovují z našich devíti posuzovaných prostředků jen dělostřelecké prostředky průzkumu, tj. radiolokátory, zvukoměrný průzkum, pozorovatelné, fotografický průzkum a průzkumné dělostřelecké hlídky.

K úplné přesnosti je nutné dodat, že i na podkladě údajů dodaných těmito prostředky průzkumu (vrtulník, průzkumná vševojsková skupina) můžeme zahájit střelbu bez zastřelení, ale za předpokladu zvýšení spotřeby střeliva. Toto zvýšení se projevuje v rozmezí 1,5—2násobku. Např. na cíl udaný vrtulníkem by umlčení baterie vyžadovalo 330 ran 122mm hf, zatímco udání vyhovujícím prostředkem vyžaduje jen 220 ran.

Celkové možnosti organických prostředků průzkumu divize z hlediska RVD

Dělostřelectvo má k dispozici nepřetržitý tok zpráv o praporech prvního sledu s částečným zahrnutím minometů. Všechny ostatní údaje dostává buď za určitých podmínek, vyplývajících z bojové situace vlastní i nepřítel, jako je

pohyb fronty a přemísťování průzkumných prostředků nebo jsou výsledky průzkumu nepřesné, náhodné, opožděné či neúplné a zvyšují spotřebu střeliva. Vzhledem k charakteru dělostřelecké palby je tedy zřejmé, že podklady pro použití děl, čet a pro plošné cíle i baterií a oddílů [rozumí se zde ohnisko odporu] jsou k dispozici v dostatečné míře, zatímco údaje o takových cílech, jako jsou minometné a dělostřelecké baterie, součásti raketových jednotek, soustředěných vojsk v druhých sledech a zálohách, budou velmi omezené jak co do počtu, tak přesnosti a nepřetržitosti. Úloha dělostřelectva by se v tomto případě omezila pouze na spolehlivou palbu na prvosledové prapory, ale nejdůležitější část nepřátelské divize — její palebné prostředky by nebyly postiženy tak, aby bylo vůbec možno mluvit o nějakém boji s nimi. Tato situace, kdy naše divizní dělostřelectvo nepůsobí proti palebným prostředkům nepřítelů (jež představují u všech dělostřeleckých baterií prostředky jaderného napadení), ale jen proti podružné síle prvosledových praporů, vyžaduje, abychom uvažovali, jak stav zlepšit. Tentýž problém se týká i oddílů vojskových raket. Protože jsou zde jisté zvláštnosti, je nutné je připomenout, aby nevznikl dojem, že se snažíme bagatelizovat naše možnosti.

První zvláštnost získání podkladů pro vojskové rakety je přesnost udání cíle. Prakticky můžeme prohlásit, že tolerujeme dvakrát větší nepřesnost proti dělostřelectvu. Tedy chybu do 100 m. To ale znamená, že podklady pro vojskové rakety může plně uspokojivě dodat vrtulník, průzkumné a hloubkové skupiny, pokud budou takto cvičeny. Opravování nepřichází v úvahu a kontrola výsledku úderu by neměla činit potíže. Nebereme ovšem v úvahu faktor času, dokdy má být kontrola uskutečněna. Tyto výhodné podmínky nemůžeme prakticky využít, protože cíle, typické pro ovr, ve většině případů uvedené průzkumné prostředky nezjistí nebo budou riskovat vlastní zničení. Zvláště typické je to při zjišťování raketových jednotek. Protože ihned po zjištění následuje palba (úder), nemá průzkumná skupina čas prostor opustit; bude-li zjišťovat cíl z větších vzdáleností, pak v nejlepším případě dodá souřadnice velmi nepřesné. Spíše však cíl nepostihne vůbec. (Přitom neuvažujeme se střežením prostoru bojového rozmístění baterií Honest John, jež velmi ztíží úspěšnou činnost průzkumných skupin.) Poměrně bezpečnější činnost s paluby vrtulníků však naopak přesnost teoreticky dosáhne, ale nemá do tak velikých vzdáleností a zejména na objekty ve skrytu průzkumný dosah. Ani zapojení vševojskových průzkumných prostředků a oddílů vojskových raket nic nezmění na tom, že dělostřelectvo divize jako celek nebojuje s palebnými prostředky nepřítelů tak, abychom mohli tvrdit, že tato činnost přinese divizi úspěch.

Divizní dělostřelectvo (včetně ovr) může tedy spolehlivě ničit a umlčovat jen prapory prvního sledu a palebnou sílu, nepostihne však všechny zbraně hromadného ničení divize. Tomuto stavu čelíme posilováním divize dělostřeleckými průzkumnými prostředky.

Posilování dělostřelectva divize dělostřeleckými průzkumnými prostředky

Posilování dělostřeleckými průzkumnými prostředky nutně vyplývá ze všech dosavadních kalkulací a praxe. Nejde tedy o jeden z možných případů, protože jiný případ by znamenal, že dělostřelectvo divize je neschopné boje, což nelze připustit.

Dělostřelecké průzkumné prostředky dostávají se k dělostřelectvu divize dvojí cestou. Jednou je přímé přidělení štábem RVD, druhou je využití průzkumných prostředků posilové dělostřelecké brigády nebo jejich částí. K prvním patří vzlety dělostřeleckého průzkumného letectva, radiolokační zaměřovače a radiolokátory, k druhým četa zvukoměrného průzkumu a průzkumná četa. Dále sem patří organické průzkumné prostředky posilových oddílů. Počítáme-li jako typickou normu k posílení dva dělostřelecké oddíly (z počtu kanónové dělostřelecké brigády) bude v pozemním průzkumu (s četou radiolokačních zaměřovačů od pzdo armády) tato situace:

— přibude 4–6 dělostřeleckých pozorovatelů, které mohou postihnout šířku kolem 3 km, což je další rajón praporu prvního sledu. Tyto pozorovatelný ovšem prakticky překryjí již pozorovanou sestavu nepřítel, takže vlastně jen zhustí dosavadní průzkum. V každém případě se výsledky týkají opět jen praporů prvního sledu;

— přibude 1 četa zvukoměrného průzkumu, která bude působit buď na samostatném směru a obsáhne opět 6 km, nebo bude působit v pásmu činnosti divizní čtyři zvukoměrného průzkumu a střídavě se s ní překračovat. V tomto případě se počet zjišťovaných cílů nezvýší, ale zvýší se jen doba k jejich průzkumu. Typický je proto případ první. Při uvedeném tempu (baterie střílí) může být postiženo po $\frac{3}{4}$ dne asi 38 % nepřátelských baterií, což je však maximální počet stanovený pro neoptimálnější podmínky.

Další četa zvukoměrného průzkumu tedy nijak zvlášť nezvýrazní průzkumové schopnosti, ale jen možnosti střelecké v tom smyslu, že přibude prostředek k zastřelení cílů nepozorovaných z pozemních pozorovatelů;

— četou radiolokačních zaměřovačů nebudeme hodnotit, protože nedodává dělostřelectvu takové podklady, a nemůže řídit palbu, jak vyžadujeme;

— bude-li přidělen štáb dělostřelecké brigády, dostaví se s ním průzkumná četa. Ta obsadí část stabilních pozorovatelů nebo vytvoří několik pohyblivých pozorovatelů. Tím se opět rozšíří možnosti průzkumu praporů prvního sledu, ale další postih do hloubky sestavy nepřítel se nezíská.

Všechny pozemní posilové průzkumné prostředky dělostřelectva nám tedy situaci příliš nezlepší. Většina jen rozšíří postih prvosledových praporů. Další četa zvukoměrného průzkumu pak jen zdvojnásobí možnosti čtyř divizního dělostřelectva. Radiolokační zaměřovače jsou jen pomocným prostředkem a eventuálně přidělené radiolokátory SNAR přicházejí v úvahu jen ve výhodných terénních podmínkách a jako úhrada za zničené radiolokátory divize.

Výrazné zlepšení můžeme očekávat jen od dělostřeleckého průzkumného letectva. Toto letectvo musí postihnout především sestavu dělostřelectva, sestavu raketových prostředků, soustředění vojsk v druhých sledech a zálohách nepřítel a dále jeho velitelská stanoviště, důležitá zásobovací místa a sklady. Kromě těchto cílů, o nichž není dosud prakticky použitelných podkladů, zjišťuje letce i cíle další, jež však nemají rozhodující význam.

Nejdůležitější jsou ty objekty, které tvoří palebné prostředky nepřítel nebo jejichž zničení pronikavě změní poměr sil na bojišti a ztíží velení. Počet vzletů dělostřeleckého průzkumného letectva je proto závislý na počtu těchto objektů.

Bereme-li za základ k průzkumu cílů letcem normu 50 km² na 1 objekt, dojdeme k těmto počtům vzletů:

— plocha možného výskytu raket	180 km ²	3,5 vzletů,
— plocha možného výskytu dělostřelectva	240 km ²	14 vzletů,
— plocha možného výskytu záloh (druhých sledů)	720 km ²	14 vzletů,
celkem		22,2 vzletů,

- po odečtení asi třetiny plochy nevyhovujícího terénu 15,5 vzletů,
- po odečtení překrytí míst výskytu cílů (rakety a dělostřelectvo celkem 240 km²) 10,8 čili 11 vzletů.

Budeme-li uvažovat normu 80 km², dostaneme stejným postupem 6,5 čili 7 vzletů.

V obou případech pohybuje se ovšem pravděpodobnost zjištění od 10—30 %. Vyšší pravděpodobnost zjištění dosáhneme prostým zvětšením počtu vzletů a využitím jiných průzkumných podkladů k práci letce. Ten pak vlastně nezjišťuje, ale jen upřesňuje nebo prověřuje již všeobecně nebo neúplně dodanou zprávu. Zdrojem takovýchto zpráv bývá především hloubkový průzkum, radio-technický průzkum a průzkumné skupiny. Protože právě tyto průzkumné prostředky nám v praxi skutečně uvažované možnosti realizují, vycházíme z této skutečnosti jako předpokladu ke zvýšení pravděpodobnosti zjištění cílů dělostřeleckým průzkumným letcem. To ovšem předpokládá, že divizní dělostřelectvo musí nutně disponovat aspoň 7—11 vzlety za 24 hodin. Jakákoli menší norma vyloučí splnit úkoly RVD. K větší přehlednosti budeme nadále počítat s průměrem, tj. 9 vzlety pro divizi za 24 hodin.

Počítáme-li, že při každém vzletu můžeme osádce stanovit až 3 úkoly, pak při zachování zásady, že vždy jeden z úkolů musí směřovat k postižení ZHN nepřítel, dostáváme tento obraz:

Počet vzletů	Počet úkolů	Průzkum ZHN	Průzkum jiných cílů	Řízení palby
9	do 27	9	9	9

Absolutní jsou první tři údaje, průzkum jiných cílů a využití pro řízení palby se může v rámci oněch 18 úkolů měnit na tu či onu stranu, protože nikdy nelze postupovat podle předem vytvořené šablony. Tendence změny bude však zřejmě inklinovat ve prospěch úkolů střeleckých. Tyto úkoly jsou totiž oním faktorem, který umožňuje dělostřelectvu a raketám plné využití ve smyslu požadavků řízení palby a ve smyslu dané podstaty poslání těchto zbraní jako rozhodující palebné síly divize.

Rozeberu nyní otázky střeleckého využití vzletů podrobněji.

Střelecké využití má přímý vliv na faktory určující efektivnost použití dělostřelectva a raket ve smyslu požadavků řízení palby. Určující faktory jsou v tomto případě

- opravování palby a kontrola výsledků střelby,
- určení prvků pro účinnou střelbu (což souvisí s určením rázu cíle a jeho souřadnic).

Oba faktory musí být plněny nepřetržitě, včas a musí zabezpečit střelbu s nejmenší spotřebou střeliva. Střelecké využití vzletů vychází především ze skutečnosti, že od určité hloubky sestavy nepřítele nemáme vhodných průzkumných zdrojů. Chybí nám schopný průzkumný prostředek. Je to právě z těch prostorů, kde je rozmístěna palebná síla nepřetržitě. Průzkum zde umístěných cílů by byl však samoučelný, kdyby nebylo zaručeno, že přesně udané cíle nebudou včas a nepřetržitě ničeny nebo umlčovány. Včasnost a nepřetržitost průzkumu může zaručit jen takový prostředek, který je maximálně mobilní. Včasnost a nepřetržitost palebného využití pak zaručí jen ten prostředek, který je schopen řídit na takto zjištěné cíle palbu. Jde tedy o spojení průzkumu a palby jako ideální podmínky pro oba úkoly: nepřetržitost a včasnost. Tímto prostředkem je bezesporu letec.

Faktor včasnosti vyplývá z charakteru mobilnosti cílů a nepřesnosti zjištění. Např. udá-li letec dělostřeleckou baterii s chybou 50 m, můžeme na ni zahájit okamžitě účinnou palbu dělostřelectva. Udání této baterie s větší chybou vyžaduje buď zvětšenou spotřebu střeliva, což je nereálné, nebo okamžité zastřelení. Mobilnost cíle totiž nesnese odkládat zastřelení, protože cíl může změnit místo. Všechny tyto varianty jsou však závislé i na situaci palebného prostředku. Rozhodnutí k zahájení palby musí někdo, tedy dělostřelec, koordinovat jak se stránkou průzkumnou, tak palebnou. Jakékoli mezistupně a součinnosti mimo linií „letec — velitel dělostřelectva — palebný prostředek“ jsou nepřijatelné. Uveďme jen příklad pro hodnotu pravděpodobnosti zničení rakety Honest John při časovém odstupu mezi zjištěním a palbou.

Zatímco 90 % P (pravděpodobnost) zničení je do 10 minut po zjištění, pak již za 15 minut se P zničení snižuje na 50 %.

Nebo příklad pro baterii dělostřelectva:

Zatímco 90 % P zničení baterie 203,2 mm je do 4 minut po zjištění, pak za 10 minut se P zničení snižuje na 50 %.

Tyto příklady dostatečně demonstrierají nutnost sepětí letce jako průzkumného prostředku s palebnou stránkou věci.

Pro použití dělostřelectva má letec jako prostředek zastřelení cílů nebo kontroly střelby rozhodující roli.

Všechny palebné prostředky nepřítele jsou charakterizovány jako cíle nepozorované. Kromě možností, které nám dává zvukoměrná četa, není jiného prostředku, který by mohl efektivně naplnit požadavky řízení palby. Zbývá proto jen letec. Ten může cíl nejen zjistit, ale i zastřít a pozorovat účinnou střelbu. Tato poslední možnost výrazně snižuje spotřebu střeliva. Je-li totiž spotřeba střeliva k umlčení baterie pro 122mm hl 220 ran (v případě, kdy cíl byl udán s 50m chybou a zahájena okamžitě účinná, ale nepozorovaná střelba), pak při zastřelení přímo na cíl a pozorování (kontrola) následující účinné střelby se spotřeba pronikavě sníží (až o třetinu počtu předepsaných ran). Přitom je ovšem zaručena efektivnost umlčení. Tyto příklady střelby na baterie se ovšem s jinými hodnotami vztahují i na všechny ostatní cíle. **Letec se tak stává nepostradatelným prostředkem ke snižování spotřeby střeliva, udání podkladů pro účinnou střelbu a efektivnímu zničení cílů.**

Aby mohl letec být kvalifikován jako prostředek zabezpečující nepřetržitost a včasnost řízení palby, musí být divize vybavena pravomocí používat tohoto

letce podle svých potřeb. Potřeby divize znamenají v tomto případě přehled o vlastních palebných možnostech, situaci cílů a spojení s letcem.

Dělostřelecký průzkum je třeba chápat jako součást palebného systému, kdy rozhodují minuty, a ne jako jeden z podkladů k rozhodování např. vševojskového velitele. Tento velitel není nikdy v časové tísni, dané minutovým řádem. Vševojskový průzkum proto pracuje zcela jinak a my nemůžeme tato dvě hlediska směřovat. Proto je nutné, aby doba od požadavku na start letce k plnění úkolů ve prospěch dělostřelectva divize byla minimální. Aby byla dána jen nezbytnými pracemi, které nelze již časově zkracovat. Tím rozumíme

- čas k předání požadavku od dělostřelectva divize na letiště,
- čas potřebný ke startu, vyplývající z pohotovosti letounu,
- čas na let do prostoru činnosti.

Vzlety, přidělené dělostřelectvu divize, musí proto být na požádání k dispozici a nesmějí být závislé na jakémkoli rozhodování kohokoli dalšího.

Kdyby bylo vojskové letectvo u divizního dělostřelectva, byla by otázka jasnější. Takto musí být dáno dispoziční právo štábu RVD divize a štáb RVD armády je ve většině případů jen zprostředkující orgán. Toto opatření je pak hlavním předpokladem plnění palebných úkolů RVD divize.

Z á v ě r

Dělostřelecký průzkum je součástí palebného systému raketo-vých vojsk a dělostřelectva. Palba je pak cílem veškeré činnosti tohoto druhu vojska. Požadavky na činnost průzkumných prostředků musí být proto dány požadavky řízení palby. Činností průzkumných prostředků rozumíme jednak schopnost zjistit cíle a jednak řídit na tyto cíle palbu. Podle stupně dosažení těchto kritérií kvalifikujeme průzkumné prostředky. Současná organizace motostřelecké divize a armádních (frontových) prostředků umožňuje zjistit cíle pro potřeby RVD do celé hloubky sestavy nepřátelské divize. Je to však možné jen za podmínek, že

- dělostřelectvo divize bude vhodně posíleno prostředky dělostřeleckého průzkumu,
- dělostřelečtí velitelé budou mít nad posilovými prostředky průzkumu výhradní dispoziční právo.

Bez posílení dělostřelectva průzkumnými dělostřeleckými prostředky může být účinně postiženo palbou prakticky jen uskupení prvosledových praporů, a to ještě ne se všemi minomety.

Hlavním činitelem, který umožní boj s palebnými prostředky nepřítele — zvláště jaderného napadení, a zajistí ničení soustředěných záloh a druhých sledů, je dělostřelecké letectvo. Splnění tohoto úkolu vyžaduje přidělit dělostřelectvu divize minimálně 7—11 vzletů dělostřeleckého průzkumného letce na 24 hodin. Nahrazení úlohy dělostřeleckého průzkumného letce jakýmkoli jiným průzkumným prostředkem není možné. I v případě schopnosti tohoto náhradního prostředku cíle postihnout, nebudou výsledky jeho činnosti vyhovovat požadavkům řízení palby.